

גליון קע"ט
שנה ה' תשע"ו

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

תורה למשפחת קליין על האישור לישותנו בתמונה

סיפורי חז"ל

שלחני כי עלה השחר (ל"ב - כ"ז)
רבי חזקיה ורבי יוסי בן חלפתא הלכו בדרך השכימו לצאת אחר חצות הליל. אמר רבי יוסי לרבי חזקיה, למדנו שראוי לו לאדם לצאת לדרך עם אור היום והנה אנו הולכים בלילה. השיב לו רבי חזקיה, יוסי בני, הקשב נא לקולם הנעים של גלגלי החיות שהם משבחים את הקב"ה ושרים לכבודו. הטה רבי יוסי את אוזנו ושמע שהיו אומרים "זה לעולם ישב" (תהלים ט' ח) שאל אותו רבי חזקיה האם יודע אתה איזו משמרת של מלאכים אומרים פסוק זה ששמעת? וכשהשיב רבי יוסי בשלילה, גילה לו רבי חזקיה את כל שמות המלאכים של כל משמרת. עד עלות השחר הלכו שניהם, ראו שנחשך מאוד ואחר כך האיר השחר. אמר רבי חזקיה כך תהיה גאולתם של ישראל כשתאיר להם שמש הגאולה, לפני כן תבואנה עליהם צרות, ובתוך הצרות בעיצומן של תלאות, יאיר עליהם אור גדול, אורו של הקדוש ברוך הוא.

(זוהר חדש בראשית ו)

פרשת השבוע

ויאמר נסעה ונלכה וגו' יעבר נא אדני לפני עבדו ואני אתנהלה לאטי (ל"ג - יב יד)
הגה"ק רבי שלמה יוסף כהנמן זיע"א מקים וראש ישיבת פונבז'ו. סיפר פעם את אשר עבר עליו בארצות הברית, בנסיעתו הראשונה למען הישיבה: נסעתי ברכבת התחתית בניו יורק, לפתע הוקפתי בחבורת פרחחים שהבעת פניהם העידה בבירור שלא יירתעו מלשדוד יהודי בודד, טבעת הצעירים התהדקה סביבי ועיניהם ננעצו בי, לא נשקף לי כל מקור לעזרה. לפתע צץ במוחי רעיון, הוצאתי מכיסי פיסת נייר ועליה כתובת קרובה, ושאלתי אותם אם הם יודעים היכן עלי לרדת? כמובן, צהל הפרחחים, עליך לרדת כאן איתנו, הרבה יותר בטוח לשדוד עובר אורח ברחוב החשוך, מאשר ברכבת הציבורית. הרכבת עצרה וכולנו קמנו ממקומותינו, נתתי להם את הכבוד לרדת לפני, התמהמהתי רגע ואז נסגרו הדלתות האוטומטיות, ואני נשארתי בפנים פטור מעונשם של אלו. "הרי זה רעיון גאוני" הפטירו השומעים, אין זו המצאה שלי, השיב הגאון, למדתי אותה מיעקב אבינו, כשעשו הציע לו "נסעה ונלכה" השיבו יעקב "יעבר נא אדוני לפני עבדו ואני אתנהלה לאיטי".

והיה המחנה הנשאר לפליטה (ל"ב - ט')

מסופר: בשנת תרצ"ג, כשצורר כל היהודים בגרמניה ימ"ש תפס את רסן השלטון בידו, נשאל הגה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א ע"י אחד מראשי הישיבה בראדן, מה יהיה גורלם של אחינו במדינות גרמניה ופולין? אחרי שהרשע הצורר הכריז בפומבי שמטרתו להכחיד את שם ישראל חלילה. ענה לו ה"חפץ חיים" שדבר זה לא יעלה בידו, מעולם לא הצליח מי שהוא לכלות את כל עמנו בכל ארצות פוזרינו, פסוק מפורש הוא "אם יבוא עשו אל המחנה האחת והכהו והיה המחנה הנשאר לפליטה". הבין השואל כי הסכנה קרובה והוסיף לשאול לתומו, אם ח"ו יעלה בידי הצורר להשמיד את יהדות אירופה שהיתה אז רוב מנין ובנין עם ישראל, מי יהיה המחנה שישאר לפליטה? ענה לו החפץ חיים, גם דבר זה כתוב מפורש בדברי הנביאים "ובהר ציון תהיה פליטה והיה קודש" (עובדיה א' - יז) הרב השואל יצא כשידיו רועדות ולבו דואב על החורבן אשר עתיד לעבור על יהדות אירופה, ולבו היה נכון ובטוח כי ארצנו הקדושה תנצל וחרב לא תעבור בה. וכן היה, שתחילת מפלתו של הרשע היתה כשהתקרב לגבול ארצנו הקדושה.

זמני השבת

זמני יציאת השבת:

ירושלים: 5:15 ת"א: 5:16 ר"ת: 5:49

זמני כניסת השבת:

ירושלים: 4:00 ת"א: 4:14

פרשת וישלח

לכבוד יומא דהילולא של המגיד הקדוש רבי דוב בער

ממעזריטש זיע"א י"ט כסלו

מסופר: אצל הרה"ק רבי דוב בער, המגיד ממעזריטש זיע"א. הסתופף בשנה אחת, בחודש תשרי, בין המוני החסידים והתלמידים בחזר חסיד בשם מאיר. כשהגיעה השעה של מאיר להיפרד לשלום ונתנו לו להיכנס לחדרו של המגיד, הוא הזכיר את עצמו לפני רבו וסיפר על הקושי למצוא את זיווגו, בשל מצבו הכלכלי העגום איש לא הציע לו שידוך. הקשיב לו הרבי בעיניים עצומות, ולאחר מכן פקח את עיניו הקדושות ואמר לו: "לך לשלום, ואת הצעת הנישואין הראשונה שתבוא אליך, תקבל". נפרד מאיר מרבו ויצא לדרכו עם תקוה בלב, בהיותו בטוח שדבריו של רבו יתקיימו במלואם. בדרכו הביתה לן מאיר למשך הלילה בפונדק כפר, שבו הוא מצא קבוצת לא-יוצליחים שבזבוזו את זמנם בשתייה ובבדיחות טיפשיות. כיוון שהיה לו קר הוא מצא מושב פנינה ליד האח הבווערת. הוא ניסה שלא להתבלט, אך הפוחזים גילו אותו וביקשוהו לדעת מהיכן הוא מגיע ובמה הוא עוסק?. הוא סיפר להם מהי עיר הולדתו, ואמר להם שזה עתה היה אצל המגיד ממעזריטש.

"מה רצית מן הרבי?" הם חקרוהו. הוא אמר להם: "ביקשתי מן הרבי להתפלל לאלוקים שיעזור לי למצוא את זיווגי, ואז הרבי אמר לי שאצטרך להסכים לשידוך הראשון שיוצע לי". מששמע זאת אחד מן החבורה, הוא קפץ והכריז: "מצוין, יש לי שידוך טוב עבורך. אחותי התגרשה לא מזמן ויש לה נדוניה של מאה רובלי כסף – והיא אפילו נמצאת כאן, אם אתה מסכים, נוכל לסגור את השידוך תיכף ומיד". למעשה, לאותו אדם לא היה שום קשר לאותה אישה גרושה. היא הייתה בתו של בעל הפונדק העשיר, שנעדר מביתו באותה שעה. מאיר שהאמין באמונה שלימה בדבריו של רבו המגיד נענה ואמר: "טוב, אני מסכים". הלה קפץ על המציאה ורץ מיד לתוך המטבח, הסביר לאשה את הבדיחה, וביקש ממנה לשחק את תפקיד הרעייה המיועדת, באומרו שזה יהיה מצוין לעסקי הפונדק, שכן לבטח יוזמנו משקאות רבים כדי לחגוג את המאורע. והיא בתמימותה, הסכימה לכך, וכאשר שבה לחדר האורחים קידמוהו כולם בתרועות רמות ובמחזאות כפיים.

כדי לפנק את החסיד הצעיר לכבוד האירוסין המוזרים, הזמינה החבורה וודקה. הם שתו "לחיים" ובירכו את הבחור, וכל העת צחקו מאחורי גבו. ואז אחד מהם הציע הצעה

נוספת: "למה שלא נארגן את טקס הנישואין מיד? נוכל לעשות מסיבה אדירה!" אחד מחבריו התנגד לכך: "אבל אף אחד מאיתנו לא יודע כיצד לכתוב 'כתובה' ולערוך חופה וקידושין". מאיר, כששמע אותם, התנדב מיד ואמר שהוא יודע גם לכתוב את הכתובה וגם לערוך את החופה. בשומעם זאת, הם החלו לצהול אף יותר. הם לקחו מפה לבנה, קשרו אותה לארבעה מקלות מטאטא והחזיקוה מעל ראשם של בני הזוג בתור חופה. החסיד רשם את הכתובה, ולאחר מכן קידש את האישה כדת משה וישראל. חבר החוגגים נהנו כעת מן הבדיחה שלהם עד כדי כך, שהם משכו בכובעו מכל עבר, לעגו לו ללא כל מעצורים ואפילו החלו להכותו מעט. כשראה את מצב הדברים, נמלט משם מאיר והעביר את הלילה בביתו של אחד מן הגויים בכפר.

כשקם מאיר בבוקר לאחר שהספיק להתפלל, הוא העז להתקרב לדלת הפונדק, אך חשש להיכנס פן יחטוף שוב מכות. בדיוק באותו רגע הוא שמע את אחד המשרתים באומרו, "הנה מגיע אבי הכלה". הצעיר ניגש לבעל הפונדק ואמר לו, "מה שלומך, חותני?" בעל הפונדק נרתע קצת. "מי זה? על מה הוא מדבר?" הוא שאל. ביתו, שיצאה לקדם את פניו, הסבירה: "אתמול בערב האיש הצעיר הזה שיעשע אותנו קצת, ואמש עשינו חופה וקידושין רק לשם השעשוע, אתה תשמח כשתשמע כמה אוכל ומשקאות חריפים מכרנו".

הדבר לא מצא חן בעיני אביה והוא חקר אותה כדי לגלות בדיוק מה התרחש. כאשר שמע את תשובותיה הוא צעק ברוגו רב על מאיר: "מה עלה בדעתך להתחתן עם הגברת הצעירה הזאת? אולי הבורים ועמי הארץ האלה לא מבינים את ההשלכות של כתובה וסידור חופה קידושין בפני עדים, אבל אם אתה באמת חסיד ותלמיד ישיבה כמו שאתה נראה, אז אתה בטח יודע היטב מה משמעותם. לא קלטת שהם עושים ממך צחוק?" וכדי להבהיר את עצמו הוא סטר לצעיר התם על פניו.

אולם עד מהרה הוא שינה את דעתו בעניין ואמר לעצמו, "מאחר שאני כבר תקוע עם החתן הזה, אצטרך לדבר איתו בנימוס כדי שאוכל לצאת מהבלגן הזה. אחרת הוא עוד עלול לגרום לביתי להישאר עגונה לנצח". הוא שינה את נימת דיבורו, ביקש מן הצעיר לתת לבתו כתב גירושין והבטיח לו עשרים רובל כסף עבור הטרחה. להפתעתו, הצעיר – שהיה נראה כעני מרוד – סירב. בעל הפונדק העלה את גובה ההצעה שלו מספר פעמים, אולם בכל פעם נתקל בסירוב דומה.

צניעות ונמשל

אין לחשב גדולה וערכה של התורה הקדושה

משל ליהודי עני ואביון מטופל בילדים הרבה ומחוסר פרנסה. כל ימיו היה מתענה ומתלבט בלבטים קשים כדי להשתכר למחיתו ולמחיתו אנשי ביתו, ומעולם לא עלה בידו להשיג אפילו כדי פרנסה בצמצום. פעם אחת היה מהלך ברחוב ונפשי מרה עליו מאוד, שכן יודע היה שאין בביתו אפילו מזון סעודה אחת ואף ריווח כלשהו לא נראה לעין, והנה בלכתו כך בראש מורד הבריק דבר מה לנגדו, משהפנה ראשו ראה איזה דבר מנצנץ אולי שבר זכוכית, או חתיכת פח חדש, כמעט שגמר בדעתו לעבור משם ולהמשיך בדרכו, אולם אף על פי כן חשב שמא כדאי לו לסור ולראות מהו הדבר הנוצץ, אולי מטבע הוא? ואפשר יהיה לקנות בו לחם לפי הטף. גחן והרים את הדבר וראה שזו אבן מבריקה בשלל צבעים, אבן גדולה ומלוטשת שבשעה שמגלגלים אותה ביד, היא מתנוצצת כל פעם בצבע אחר. התחיל הדבר להיות משונה ומוזר בעיניו, פנה והלך ונכנס לחנותו של צורף זהב והראה לו את האבן. משבחן הצורף את האבן קפץ וקרא שאוצר כזה עין לא ראתה עדיין, וכי ראוייה אבן כזאת לפאר את כתרו של הקיסר. מיד שלח הצורף והודיע לקיסר על האבן יקרת המציאות שנתגלגלה בהיסח הדעת לידי של העני. הביאו את העני דגן עם האבן לפני הקיסר, והקיסר אינו פוסק מלהלל ומלשבח את האבן המופלאה והוא מתפעל מיפיה הרב. לבסוף פונה הקיסר אל העני ושואל אותו כמה הוא רוצה בשכרה של האבן? "אדוני המלך" אומר העני, כלום יכול אני לדעת כמה לבקש בעדה? הרי לא ידעתי שיש ערך לאבן זו בשעה שמצאתי, והגבהתי אותה. אף על פי כן נתן המלך לעני הרבה מתנות ונכסים בעד האבן, אם כי לא ידע הלא כלל מה שוויה, ואף קרבו קרבה יתירה והושיבו בסוד שריו ויועציו.

והנמשל: תורתנו הקדושה, לומדיה ומקיימי מצוותיה, אינם צריכים כלל לחשב חשבון גודל וערכה ורום חשיבותה, ולפעמים אף חייבים להסיח דעתם לגמרי מכך כי רב ערכה מפו ומפנינים יקרה, מצוים הם להרים את האבן הטובה, ללמוד בה ולקיים את הכתוב בה בלא לחשוב כלל על השכר הצפוי להם בעבור זה, כי על כן נאמן הוא מלך מלכי המלכים הקב"ה, שלא יקפח שכרה של שום בריה, וישלם לו לבעל המציאה שכרו משלם.

(אחד המגידים)

"אתה יכול להפסיק לשחד אותי", אמר מאיר לבסוף. "בוא ואסביר לך מה באמת קורה כאן. הרבי שלי אמר לי להסכים לשידוך הראשון שיוצע לי, וזה מה שעשיתי. אולי החבורה הזאת ראתה את כל העניין כבדיחה, אבל אני לקחתי את זה ברצינות. קיבלתי את ההצעה בהתאם להוראתו של הרבי שלי, ובהחלט לא אתגרש מבתך ללא הוראה מפורשת מן הרבי. אם אינך מסכים לשידוך, בוא ונלך לרבי יחדיו וניתן לו להכריע".

בעל הפונדק ההמום הבין שאין לו ברירה אלא לנסוע למעורייטש. בהגיעם לשם, הוא שטח תלונתו בפני המגיד הקדוש. "יום אחד, כשנעדרתי מביתי, הגיע הקבצן הזה, האמין לחבורת הבדחנים שאמרו לו שבתי היא אחותם, וקיבל את הצעתם לשאתה לאישה. לאחר מכן הם עשו חופה והוא נשא אותה בפני עדים, הצעתי לו מתנת כסף כדי שייתן לה גט, אבל הוא לא מסכים לכך ללא הסכמת מפורשת של הרבי. אני מוכן עכשיו להציע לו מאה רובל כסף אם יסכים לתת לבתי גט". "אני אדבר בכך עם הצעיר", אמר המגיד. כאשר חזר בעל הפונדק לאחר שעות מספר, אמר לו המגיד: "שוחחתי בענין הגירושין עם הצעיר והוא מסכים, בתנאי שתיתן לו אלף רובל כסף.

אך מה ביחס לבתך? האם לא הגיעה השעה שהיא תינשא לאיש? הרשה לי להציע לך שידוך מצוין עבורה. אני מכיר אדם צעיר, יהודי מלומד וירא שמים, המגיע ממשפחה בעלת שושלת נאה וטובה והוא עצמו איש עם מידות טובות." "אני אקבל בשמחה כל אדם שרבי ימליץ עליו", אמר בעל הפונדק, שרחש כבוד רב למגיד הקדוש והמפורסם. "לחתן המיועד יש רק חיסרון אחד", המשיך המגיד. "הוא קבצן, ובשל עונויו הוא עושה רושם עלוב ולא טוב. אך עכשיו הסתדר גם עניין זה. אתה רואה, זה עתה הוא קיבל אלף רובל כסף שהוא יביא עמו לנישואין. כך לא תפסיד כלום אם "תקנה" את הבעל הראשון." "אתה רואה", סיכם הרבי דוב בער ואמר, "אין צורך בגט ובנישואין נוספים. אני מבטיח לך: זה שידוך מן השמיים. אני מאחל לשניכם לנסוע הביתה ולזוג הצעיר לחיות באושר". בעל הפונדק לקח אל לבו את עצת המגיד והלך הביתה בשמחה עם חתנו, ובני הזוג הטרי חיו את חייהם באושר ואריכות ימים ושנים טובות.

צ'ין אדם לחברו

אין להם אפילו אחת

מסופר על הגה"ק רבי שלמה זלמן בעל "חמדת שלמה" זיע"א שהיה דרכו בקודש, שבכל ערב שבת לא היה מחזיר מבית המרחץ לביתו את כותנתו שהחליף, אלא היה נותן אותה לאחד העניים. פעם אחת ראה רבי שלמה זלמן בחצרו של בנו שש כותנות תלויות על חבל ומתייבשות בשמש, נכנס אצל בנו ואמר לו: "שש כותנות לאדם אחד על שום מה? תן חמש מהן לעניים שאין להם אפילו כותנת אחת".

כיצד אפשר לצחוק

פעם סיפר הרה"ק רבי חיים מצאנז זיע"א: "אוהב ישראל אמיתי היה חותני הרה"ק בעל ה"ברוך טעם" זיע"א. פעם חלה הבלן בלייפניק, וחותני הבחין שבמטבח משחקת בתו הילדה וצוחקת עם המשרתת. נכנס למטבח ואמר בקול בכי: "הבלן שוכב על ערש דווי ומתפתל ביסורין, ואתן צוחקות?"

להגיד בבוקר חסדך

עבודה מיוחדת היתה להרה"ק רבי משה לייב מסאסוב זיע"א: בכל יום בשעות המוקדמות היה מסתובב בעירו, היה נוקש על דלתותיהם של האלמנות, והיתומים, והעניים המרודים, ואומר להם בוקר טוב.

אהבת ישראל של ה"בית ישראל" חוט של חסד ואהבת הזולת להט בקרבו של הרה"ק ה"בית ישראל" מגור זיע"א. מסופר על יהודי ירושלמי שהשתייך לעדת הפרושים, שנתקף בכאב לב חזק, הוא סירב בתחילה לשמוע מהרעיון להיכנס אל הרבי ה"בית ישראל" ולהתייעץ עימו, ולכן הלך להתייעץ ברופאים, אך כל דרכיו ונסיונותיו בנושא העלו חרס בידו. משכלו כל הקיצין, נכנס האיש אל הרבי והתאונן על רוע מצבו. "אין כמו תפוחים יפים לכאב לב" ענה הרבי בקצרה, אמנם כן רבי, ענה היהודי בכאב, אך תפוחים עולים כסף רב ואין יד כל אדם משגת לקנותם. הרבי שתק והיהודי יצא כלעומת שבא. למחרת היום נשמעו דפיקות על דלתו של האיש, אברך מחסידי הרבי מגור עמד בפתח, הושיט לו שקית ואמר: הרבי שלח לכם שקית זו. כשפתח היהודי את השקית מצא בה תפוחים גדולים אדומים ומתוקים. כעבור מספר ימים נשנה המעשה, אותו אברך שוב הגיע ובידו שקית נוספת, "הרבי שלח" אמר ועזב את הבית. כך נמשך הדבר מספר שבועות עד שחדלו כאבי הלב וחלפו כלעומת שבאו. היהודי לא גמר להלל ולשבח את הרבי על עזרתו. "אין בעל מופת כמו הרבי מגור" היה שח אחר כך אותו יהודי שנמנה על עדת הפרושים באוונני רבים מבני ירושלים.

הילולא דצדקיא

שבת קודש ט"ז כסלו

הרה"ק רבי מנחם מאמשינוב ב"ר יעקב דוד (תרע"ח)
הרה"ק רבי שאול ידידיה אלעזר ב"ר ישראל ממודוץ (אמרי שאול - תש"ח)
יום ראשון י"ז כסלו
הגה"ק רבי יוסף יוזל הורביץ הסבא מנובהרדוק (תר"פ)
יום שני י"ח כסלו
רבינו אברהם בן משה (בן הרמב"ם - ד"א תקכ"ז)
הרה"ק רבי ברוך ממעזבוז ב"ר יחיאל מיכל (תקע"ב)
יום שלישי י"ט כסלו
הרה"ק רבי דוב בער ב"ר אברהם (המגיד ממעזריטש (תקל"ג)
יום רביעי כ' כסלו
הרה"ק רבי משולם פייביש ב"ר דוב בעריש מקרעמניץ (משנת חכמים - תקל"ה)
הרה"ק רבי בנימין זאב וואלף הלוי ב"ר שמואל מבאלטא (תקפ"ו)
הרה"ק רבי דוב בעריש מאושפיצין ב"ר משה (תלמיד החוזה - תקצ"ח)
הרה"ק רבי ברוך מויוניץ ב"ר מנחם מענדל (אמרי ברוך - תרנ"ג)
יום חמישי כ"א כסלו
שמעון בן יעקב משבטי קה (ב"א - שי"ד)
הרה"ק רבי נפתלי ב"ר יחזקאל שרגא משינאווא (איילה שלוחה - תרכ"ד)
כ"ב כסלו
רבי אליעזר אשכנזי ב"ר אליהו (מעשי ה-שמו"ו)
הרה"ק רבי פינחס מאוסטראה בן הייבי ר' יעקב יוסף (תקס"ו)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

פרפראות

מסופר על הרה"ק רבי ברוך ממעזבוז זיע"א (יומא דהילולא י"ח כסלו) שאמר פעם בעת סעודת ר"ח, כי סעודת ר"ח היא כנגד שעיר של ראש חודש, שחול אמרו שהקב"ה אמר, עלי להביא כפרה על שמייעטתי את הירח, ובקרבת צריך שיהיו כהנים אוכלים ובעלים מתכפרים. ובשעת מעשה הזיו הרבי את הצלחת עם המזון ואמר: רבש"ע, אם אתה מוחל עוונות עמך בני ישראל הרי טוב, ואם לאו ח"ו איני אוכל. ואח"כ הרים את הצלחת וגמר את ארוחתו.